

การประเมินโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี*

Evaluation of the Tha Chang Mee Rak planting safe vegetables project

สมหญิง ชายะพันธุ์**

Somying Chayapun

6614830052@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ผลการดำเนินโครงการ “ทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย” และ 2. ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานประกอบด้วยแบบเชิงสำรวจ ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน และวิเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 3 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย มุ่งหวังที่จะสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฯ ด้านปัจจัยนำเข้า ประชาชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร ประกอบด้วย เมล็ดพันธุ์ผัก ดินอ่อน วัสดุอุปกรณ์ในการจำหน่าย ด้านกระบวนการ สิ่งสำคัญในการดำเนินงานตามโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ทุกคนต้องนำความรู้และทรัพยากรที่ได้จากโครงการฯ ไปประยุกต์ใช้จริง ด้านผลลัพธ์ โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย สามารถแบ่งเบา/ลดภาระค่าใช้จ่าย ของผู้เข้าร่วมโครงการฯ โดยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และปัญหาอุปสรรค 1. ปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตของผู้เข้าร่วมโครงการ และทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการลดลงเพราะประสบปัญหาดังกล่าว รวมถึงอาจจะทำให้ผลผลิตที่เหลืออยู่ไม่เพียงพอแก่การจำหน่าย 2. ปัญหาการเดินทางเพื่อนำผักไปจำหน่ายตามสถานที่ที่ทางโครงการฯ จัดไว้ให้ 3. ปัญหาพื้นที่สำหรับการปลูกไม่เพียงพอ และ 4. ปัญหาความอดทนและการเอาใจใส่ของผู้เข้าร่วมโครงการเอง

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, การประเมินโครงการ, การประเมินแบบชิป

Keywords: Quality of life, The Evaluation, CIPP Model

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การประเมินโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

** นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

กรมการปกครองเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย แบ่งโครงสร้างการบริหารราชการออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ได้แก่จังหวัด และอำเภอ มีการกีดตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2559 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 กรมการปกครองได้กำหนด โครงการสำคัญตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการกิจหลัก ได้แก่ 1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้โดยน้อมนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมไปถึงการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับพี่น้องประชาชน จึงขอให้ทุกหน่วยงานน้อมนำเอาแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ ในการทำงาน เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้ประชาชนมีความสุขสมบูรณ์พูนสุขในทุกๆ ด้าน รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้หลักการทำทรงงาน การนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการและการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้านและชุมชน เช่น ขยายผลโครงการอำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข 2. การลดค่าใช้จ่ายพลังงานไฟฟ้าและน้ำมันของทุกส่วนราชการ เน้นการสร้างต้นแบบให้ประชาชนได้เห็นตัวอย่างของการใช้พลังงานทางเลือกด้วยการส่งเสริมการติดตั้ง Solar Cell / Solar Rooftop ในสถานที่ราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย 3.การจัดระเบียบสังคม ปราบปรามผู้มีอิทธิพล มุ่งเน้นการจัดระเบียบสังคมเพื่อสร้างสังคมให้สงบสุข บ้านเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 4. การบริการประชาชนแบบ One Stop Service การมุ่งหน้าสู่ระบบรัฐบาลดิจิทัลจะนำเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ทันสมัยมาใช้ ในการปฏิบัติราชการ การทำธุรกรรม เพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ขจัดช่องโหว่ที่เอื้อต่อการทุจริต และ 5. การแก้ไขปัญหาเสพติด และการกีดสนับสนุน ดังนี้ 1. น้ำดื่มสะอาดฟรี ลดค่าใช้จ่ายให้ประชาชน 2. พลังงานสะอาด มุ่งเน้นการใช้พลังงานสะอาด โดยสนับสนุนให้มีการติดตั้ง พลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell) ในที่อยู่อาศัย เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่าย กระแสไฟฟ้าให้กับประชาชน 3. การอำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยนักท่องเที่ยว หลักการดูแลนักท่องเที่ยวที่สำคัญ คือการสร้าง “ความปลอดภัย ความสะดวก และแรงดึงดูด” 4. การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การผลิต การตลาด และการจำหน่าย “มุ่งเน้นการลดรายจ่าย สร้างรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ” เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน โดยกำหนดมาตรการเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน เช่น การน้อมนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต การใช้ประโยชน์จากทุนชุมชน การพักหนี้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี 5. สนับสนุนการพัฒนากระบวนการสุขาภิบาลชุมชน และการเตรียมความพร้อมท้องถิ่นรองรับสังคมผู้สูงอายุ เพิ่มประสิทธิภาพระบบสาธารณสุขขั้นปฐมภูมิ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2567) ในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำโครงการอำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำ พร้อมทั้งขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development : SDGs) อันเป็นการต่อยอดความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในพื้นที่ได้ตรงประเด็นและตรงความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ภายใต้เป้าหมายการสร้างคามยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม (กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2566)

สำหรับอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค และประชาชนในพื้นที่ประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องกันในหลายมิติ ซึ่งเกิดจากการที่ประชาชนในพื้นที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายเป็นปัญหา

ที่ต้องได้รับการแก้ไข อำเภอท่าช้างจึงได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนโครงการท่าช้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย มีวัตถุประสงค์โดยประกอบไปด้วย 3 ระยะ ดำเนินการ ได้แก่ระยะต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ขึ้น ถือเป็นโครงการที่อยู่ใน 1 อำเภอ 1 โครงการสำคัญ ประจำปีงบประมาณ 2567 ของอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นโครงการต่อยอดการดำเนินการตามภารกิจกรมการปกครองในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ โดยน้อมนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ และเมื่อกลุ่มเป้าหมายของโครงการได้ดำเนินการตามโครงการดังกล่าว แล้วเสร็จก็จะทำให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ทั้ง 3 ระยะ ตลอดปีงบประมาณ จำนวน 100 ราย โดยมาจากผู้เข้าร่วมโครงการ จากทั้งหมด 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลพิบูลทอง ตำบลดอนสมอ ตำบลโพประจักษ์ และ ตำบลวิหารขาว ตำบลละ 25 ราย ก็จะส่งผลให้มีคุณภาพชีวิต มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากมีรายรับเพิ่มขึ้นและ ลดต้นทุนการผลิตได้จากการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการดำเนินการโครงการท่าช้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย และ ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการท่าช้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ที่ได้รับจากโครงการ “ท่าช้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย”
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว

สมมุติฐานการวิจัย

1. การประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ของโครงการท่าช้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย อำเภอท่าช้างจังหวัดสิงห์บุรี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
2. คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน วุฒิการศึกษา ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ ความคิดเห็นต่อผลการดำเนินโครงการท่าช้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม และลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ กำหนดหัวข้อ และเก็บจากประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 100 คน โดยใช้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1967) จะได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 80 คน และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ จำนวน 3 คน โดยมีเงื่อนไขเฉพาะ คือ ผู้จัดทำโครงการฯ จำนวน 1 คน ผู้ขับเคลื่อนโครงการ จำนวน 1 คน และประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ใช้แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ใช้คำถามปลายปิด แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ, อายุ, อาชีพ, รายได้ต่อเดือน และวุฒิการศึกษา 2. แบบสอบถาม ประกอบไปด้วย ด้านบริบท, ด้านปัจจัยนำเข้า, ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ 3. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม

สำเร็จรูปทางสถิติ 2) การแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมดโดยใช้คำถามแบบปลายปิดและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว ดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 3 ราย ท เพื่อในวัน เวลา สถานที่ จัดบันทึกและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ให้ข้อมูล และก่อนการบันทึกจะขออนุญาตผู้ให้ข้อมูล ก่อนทุกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1. สถิติเชิงพรรณนา ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน วุฒิการศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ และใช้ในการวิเคราะห์ ทั้ง 4 ด้านตามแบบ CIPP Model ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2. สถิติเชิงอนุมาน โดยจำแนกตามเพศ ใช้สถิติการทดสอบค่า T-test แบบ Independent และจำแนกตามอายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และวุฒิการศึกษา ใช้การวิเคราะห์แบบแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หากพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของฟิชเชอร์ (Fisher's LSD) 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถามแล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน และนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์อย่างมีความเป็นระบบ ยึดตามข้อเท็จจริงเป็นหลักตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง และอิงกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา (เจลิมพล ศรีหงษ์, 2567)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	38	47.5
หญิง	42	52.5
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 และเป็นเพศชาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ (จำนวน 80 คน)

อายุ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ต่ำกว่า 40 ปี	13	16.3
41-50 ปี	18	22.5
51-60 ปี	18	22.5
61 ปีขึ้นไป	31	61.3
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 61.3 รองลงมาอยู่ระหว่างอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 22.5 ซึ่งมีจำนวนเท่ากับช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 22.5 และอายุต่ำกว่า 40 ปี ร้อยละ 16.3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ (จำนวน 80 คน)

อาชีพ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
รับจ้างทั่วไป	25	31.3
ว่างงาน	16	20.0
เกษตรกร	38	47.5
อื่นๆ	1	1.3
รวม	80	100

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัย ส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกร มากที่สุด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาคือว่างงาน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ (จำนวน 80 คน)

รายได้	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	18	22.5
5,001 - 10,000 บาท	28	42.5
10,001 บาท ขึ้นไป	34	57.5
รวม	80	100

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001 บาทขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมามีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 และรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ (จำนวน 80 คน)

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ต่ำกว่า ม.6	35	43.8
ต่ำกว่าปริญญาตรี	34	42.5
ปริญญาตรีขึ้นไป	11	13.8
รวม	80	100

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่า ม.6 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 และระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8

สรุปได้ว่าจากข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 80 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีช่วงอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป มีอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีผลต่อการดำเนินโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้าน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีต่อโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ด้านบริบท

ด้านบริบท	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เป็นโครงการเพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการมีโอกาสในการเข้าร่วมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	4.58	0.65	มากที่สุด
2. เป็นโครงการเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและบรรเทาความเดือนร้อนของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ	4.71	0.50	มากที่สุด
3. เป็นโครงการที่สร้างโอกาสให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	4.55	0.63	มากที่สุด
4. เป็นโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่	4.62	0.58	มากที่สุด
5. เป็นโครงการที่มุ่งหวังที่จะสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฯ	4.72	0.50	มากที่สุด
รวม	4.63	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นต่อโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. เป็นโครงการที่มุ่งหวังที่จะสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฯ 2. เป็นโครงการเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและบรรเทาความเดือนร้อนของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ 3. เป็นโครงการ ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ 4. เป็นโครงการเพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการมีโอกาสในการเข้าร่วมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และ 5. เป็นโครงการที่สร้างโอกาสให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีต่อโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย
ปลอดภัย
ด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านปัจจัยนำเข้า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ได้รับการฝึกอบรมและให้ความรู้จากโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง	4.12	0.62	มากที่สุด
2. มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ของเจ้าหน้าที่/บุคลากร อย่างชัดเจน	4.12	0.53	มากที่สุด
3. ประชาชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร เช่น เมล็ดพันธุ์ผัก ต้นอ่อน วัสดุอุปกรณ์ในการจำหน่าย เป็นต้นจากโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย อย่างเต็มที่	4.75	0.49	มากที่สุด
4. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีบทบาทสำคัญในการดำเนินโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ให้ประสบผลสำเร็จได้	4.22	0.74	มากที่สุด
รวม	4.3	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1.ประชาชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร เช่น เมล็ดพันธุ์ผัก ต้นอ่อน วัสดุอุปกรณ์ในการจำหน่าย เป็นต้นจากโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย อย่างเต็มที่ 2. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีบทบาทสำคัญในการดำเนินโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ให้ประสบผลสำเร็จได้ 3. มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ของเจ้าหน้าที่/บุคลากร อย่างชัดเจน 4. ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ได้รับการฝึกอบรมและให้ความรู้จากโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง โดยในลำดับที่ 3 และ ลำดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากัน

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีต่อโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย
(ด้านกระบวนการ)

ด้านกระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สิ่งสำคัญในการดำเนินงานตามโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ทุกคนต้องนำความรู้และทรัพยากรที่ได้จากโครงการฯ ไปประยุกต์ใช้จริง	4.78	0.41	มากที่สุด
2. มีแนวทาง รูปแบบ ขั้นตอน ระยะเวลา ในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ชัดเจน	4.21	0.60	มากที่สุด
3. มีการจัดอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความรู้ ความพร้อม ในการนำไปประยุกต์ใช้ในครัวเรือนของตนเอง	4.22	0.65	มากที่สุด
4. มีการติดตามผลการดำเนินงานกับประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย เป็นระยะ ๆ	3.88	0.71	มาก
รวม	4.27	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 ด้านกระบวนการโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. สิ่งสำคัญในการดำเนินงานตามโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ทุกคนต้องนำความรู้และทรัพยากรที่ได้จากโครงการฯ ไปประยุกต์ใช้จริง 2. มีการจัดอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความรู้ความพร้อม ในการนำไปประยุกต์ใช้ในครัวเรือนของตนเอง 3. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย มีแนวทางรูปแบบ ขั้นตอน ระยะเวลา ในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ชัดเจน และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการติดตามผลการดำเนินงานกับประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย เป็นระยะ

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีต่อโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย
(ด้านผลลัพธ์)

ด้านผลลัพธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ทำให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	4.70	0.53	มากที่สุด
2. ทำให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้น	4.70	0.51	มากที่สุด
3. ทำให้ประชาชนฯ มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากทางโครงการฯ	4.33	0.57	มากที่สุด
4. มีการติดตามผลการดำเนินงานกับประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย เป็นระยะ ๆ	4.25	0.43	มากที่สุด
5. สามารถแบ่งเบา/ลด ภาระค่าใช้จ่าย ของผู้เข้าร่วมโครงการฯ	4.75	0.46	มากที่สุด
รวม	5.68	0.5	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 ด้านผลลัพธ์โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย สามารถแบ่งเบา/ลดภาระค่าใช้จ่าย ของผู้เข้าร่วมโครงการฯ 2. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ทำให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 3. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ทำให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้น (โดยในลำดับที่ 2 และ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) 4. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ทำให้ประชาชนฯ มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากทางโครงการฯ 5. มีการติดตามผลการดำเนินงานกับประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย เป็นระยะ ๆ

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย แต่ละด้าน
จำแนกตามเพศ

รายการประเมิน 4 ด้าน	เพศ				t	Sig.
	ชาย (n=38)		หญิง (n=42)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบริบท	4.64	0.45	4.63	0.37	0.43	0.34
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.23	0.38	4.37	0.40	-1.64	0.56
3. ด้านกระบวนการ	4.19	0.38	4.35	0.38	-1.77	0.93
4. ด้านผลลัพธ์	4.72	0.33	4.60	0.38	1.50	0.48
รวม	4.44	0.38	4.48	0.38	-0.37	0.57

จากตารางที่ 10 ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย มีค่า Sig. มากกว่า 0.05
เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย แต่ละด้าน
จำแนกตามอายุ

รายการประเมิน 4 ด้าน	อายุ								F	Sig.
	ต่ำกว่า 40 ปี		41 – 50 ปี		51 – 60 ปี		61 ปีขึ้นไป			
	(n=13)		(n=18)		(n=18)		(n=31)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบริบท	4.52	0.51	4.47	0.47	4.74	0.38	4.72	0.30	0.43	0.34
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.28	0.44	4.26	0.46	4.29	0.47	4.34	0.29	0.18	0.90
3. ด้านกระบวนการ	4.00	0.40	4.31	0.35	4.34	0.42	4.33	0.34	2.80	0.07
4. ด้านผลลัพธ์	4.60	0.42	4.51	0.41	4.58	0.37	4.65	0.23	3.30	0.09
รวม	4.35	0.44	4.38	0.42	4.48	0.41	4.51	0.29	1.67	0.32

จากตารางที่ 11 ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการทำช่างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย มีค่า Sig. มากกว่า 0.05
อายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการดำเนินโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย แต่ละด้าน
จำแนกตามอาชีพ

รายการประเมิน 4 ด้าน	อาชีพ								F	Sig.
	รับจ้างทั่วไป		ว่างงาน		เกษตรกร		อื่น ๆ			
	(n=25)	(n=16)	(n=38)	(n=1)						
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบริบท	4.52	0.52	4.57	0.41	4.76	0.23	3.6	-	3.71	0.11
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.26	0.46	4.39	0.36	4.31	0.36	3.75	-	1.01	0.39
3. ด้านกระบวนการ	4.18	0.42	4.42	0.44	4.30	0.31	3.5	-	2.78	0.10
4. ด้านผลลัพธ์	4.53	0.40	4.65	0.47	4.74	0.24	4.40	-	1.94	0.12
รวม	4.37	0.45	4.50	0.42	4.52	0.28	3.81	-	2.61	0.55

จากตารางที่ 12 ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย มีค่า Sig. มากกว่า 0.05 อาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย
แต่ละด้าน จำแนกตามรายได้

รายการประเมิน 4 ด้าน	รายได้						F	Sig.
	ต่ำกว่า 5,000 บาท		5,001 – 10,000 บาท		10,001 บาท ขึ้นไป			
	(n= 18)		(n=28)		(n=34)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบริบท	4.63	0.30	4.64	0.31	4.64	0.41	0.003	0.99
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.37	0.35	4.34	0.37	4.23	0.43	0.96	0.38
3. ด้านกระบวนการ	4.40	0.42	4.31	0.30	4.18	0.71	2.05	0.13
4. ด้านผลลัพธ์	4.68	0.42	4.64	0.31	4.65	0.36	0.09	0.91
รวม	4.52	0.37	4.48	0.32	4.42	0.47	0.77	0.60

จากตารางที่ 13 ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย มีค่า Sig. มากกว่า 0.05 รายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัยแต่ละด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

รายการประเมิน 4 ด้าน	วุฒิการศึกษา						F	Sig.
	ต่ำกว่า ม.6		ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป			
	(n=35)		(n=34)		(n=11)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบริบท	4.64	0.36	4.66	0.37	4.56	0.62	0.24	0.78
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.29	0.40	4.30	0.38	4.34	0.42	0.06	0.94
3. ด้านกระบวนการ	4.36	0.35	4.25	0.36	4.06	0.51	2.57	0.83
4. ด้านผลลัพธ์	4.66	0.43	4.64	0.28	4.67	0.33	0.02	0.97
รวม	4.48	0.30	4.46	0.34	4.40	0.47	0.72	0.88

จากตารางที่ 14 ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย มีค่า Sig. มากกว่า 0.05 อายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับจากโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ในพื้นที่อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี มีดังนี้

1.1 ด้านบริบท ด้วยบริบทของอำเภอท่าช้าง เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่จึงมีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก อาทิ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ซึ่งพื้นที่อำเภอท่าช้างไม่ใช่แหล่งอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับคนวัยทำงานได้ จึงทำให้วัยทำงานต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ เพื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัวซึ่งประกอบไปด้วยผู้สูงอายุและเด็ก ดังนั้นในพื้นที่อำเภอท่าช้าง ผู้คนส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุและเด็กอยู่ในพื้นที่เท่านั้น ซึ่งในช่วงวัยเด็กและผู้สูงอายุนี้เอง ไม่สามารถที่จะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานหนักได้ แต่ยังสามารประกอบอาชีพที่พอจะทำได้ นั่นก็คือ อาชีพเกษตรกรรมที่ไม่ได้ใช้แรงงานหนัก เช่น ปลุกผักปลอดสารพิษ ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่ได้ใช้แรงงานหนัก แต่ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชผัก ตลอดจนวิธีการและปริมาณของปุ๋ยที่ใช้ในการบำรุงพืชผักเพื่อให้มีการเจริญเติบโตทันต่อความต้องการของตลาด และมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค อำเภอท่าช้างมีเครือข่ายเกษตรกรที่ได้ดำเนินการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ทางด้านการทำการเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ ทำให้ผักปลอดภัยที่ปลูกในอำเภอท่าช้างมีชื่อเสียงและเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ทางอำเภอท่าช้างจึงได้จัดทำโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชน ที่มีความต้องการจะก้าวมาเป็นเครือข่ายเกษตรกร ผู้ปลูกผักปลอดภัยรายใหม่ โดยเป็นการอบรมให้ความรู้เบื้องต้นแก่เกษตรกร โดยเริ่มตั้งแต่การจัดทำดินสำหรับเพาะเมล็ดพันธุ์ และดินสำหรับปลูกต้นกล้า การวัดค่า pH ในดินที่มีความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก การจัดทำปุ๋ยและยาไล่แมลงจากวัตถุดิบธรรมชาติ การเพาะกล้างแปลงปลูก ตลอดจนการดูแล

รักษาดินพันธุ์ในระยะเริ่มปลูก และมีการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ ต้นกล้าพันธุ์ ดินปลูกและวัสดุปลูกสำหรับการจัดทำ ดินปลูกและวัสดุปลูกสำหรับทำปุ๋ยจากธรรมชาติ จึงทำให้โครงการนี้เป็นโครงการที่ดี เนื่องจากเป็นโครงการที่ ผู้เข้าร่วมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ผู้เข้าร่วมที่มีรายได้น้อยหรือไม่มีรายได้สามารถที่จะนำความรู้และทรัพยากรที่ได้ จากโครงการไปประยุกต์ใช้ต่อยอด เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้ และสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพได้ อีกทางหนึ่งด้วย และเมื่อมีรายได้ มีงาน มีอาชีพ ก็จะส่งผลให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับการแจกเมล็ดพันธุ์ต่างๆ ต้นกล้า และวัสดุ อุปกรณ์การปลูกจากทางโครงการ พร้อมทั้งมีการฝึกอบรมให้ความรู้ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้และต่อยอดในการปลูก ผักสารพิษทุกระบวนการตั้งแต่ การสอนทำปุ๋ยอินทรีย์ ทำดินปลูก ดินเพาะกล้า เพาะพันธุ์ ขั้นตอนการปลูก ไปจนถึงการดูแลต่างๆ ให้ผักปลอดสารพิษของผู้เข้าร่วมโครงการนั้นได้ผลผลิตอย่างมากที่สุด และหากพบปัญหา ติดขัดประการใด สามารถติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่หรือวิทยากร ผู้ที่เคยอบรมได้ทุกขั้นตอน ทำให้โครงการได้รับการตอบรับที่ดีจากประชาชนและประสบผลสำเร็จ เพราะทั้งทางผู้เข้าร่วมวิทยากรผู้ให้ความรู้ ตลอดจนผู้จัดทำโครงการ ทุกคนล้วนมีส่วนร่วมขับเคลื่อนโครงการให้สำเร็จลงได้ด้วยดี

1.3 ด้านกระบวนการ ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปปฏิบัติใช้จริง ในครัวเรือน โดยโครงการได้มีแนวทางในการปฏิบัติ 3 ระยะ ไว้อย่างชัดเจน ดังนี้ ระยะแรกจะเป็นการจัดอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายจากทั้ง 4 ตำบล ระยะที่สอง เป็นการมอบวัสดุอุปกรณ์สำหรับการปลูก เมล็ดพันธุ์ผัก ต้นกล้า ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ และระยะที่สาม เป็นการจัดสถานที่สำหรับการจำหน่ายผักปลอดสารพิษให้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการได้มีโอกาสมาจำหน่ายในสถานที่ที่ทางโครงการได้จัดไว้ให้ ซึ่งในระยะนี้จะมีแค่ผู้เข้าร่วมโครงการที่ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังเท่านั้นที่สามารถนำผลผลิตมาจำหน่ายได้ โดยมีการติดตามผล 3 ครั้ง แบ่งเป็น ระยะละ 1 ครั้ง จากทางโครงการรวมถึงมีการติดตามให้กำลังใจผู้เข้าร่วมโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาที่พบได้จากทางโครงการ

1.4 ด้านผลลัพธ์ โครงการฯ ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นและเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายได้ เนื่องจากสามารถนำผลผลิตที่เหลือจากการรับประทานในครอบครัวไปจำหน่ายและเกิดเป็นรายได้อีกทางหนึ่งให้ครัวเรือนอีกด้วย

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการ พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการ 4 ประการ

2.1 ปัญหาระยะเวลา เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตของผู้เข้าร่วมโครงการ และ ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการลดลงเพราะประสบปัญหาดังกล่าว รวมถึงอาจจะทำให้ผลผลิตที่เหลืออยู่ไม่เพียงพอแก่การจำหน่าย

2.2 ปัญหาการเดินทางเพื่อนำผักไปจำหน่าย ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการหลายท่านไม่มีรถยนต์เพื่อบรรทุก ผักปลอดสารพิษไปจำหน่ายที่ตลาด จึงไม่ค่อยสะดวกที่จะเดินทางไปจำหน่ายผักที่ได้ปลูกไว้

2.3 ปัญหาพื้นที่สำหรับการปลูกไม่เพียงพอ

2.4 ปัญหาความอดทนและการเอาใจใส่ของผู้เข้าร่วมโครงการเอง

สำหรับปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่พบในการดำเนินโครงการเนื่องจากในบางช่วงการดำเนินการปลูก อาจจะต้องหยุดชะงักเพราะภัยทางธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นภัยแล้งหรือน้ำท่วม อาจจะทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการต้อง ประสบปัญหาการเจริญเติบโตช้าของพืชผัก หรือการตายของพืชผัก หากผู้เข้าร่วมโครงการขาดการดูแลเอาใจใส่ ความอดทน และความรู้ในการเผชิญกับปัญหาดังกล่าวก็จะทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการไม่มีผลผลิตไว้รับประทานหรือ จำหน่ายต่อไป และสำหรับบางท่านอาจจะปัญหาเรื่องที่ดินทำกินของตนเองเนื่องจากมีบริเวณพื้นที่ค่อนข้างน้อย ก็สามารถปลูกได้เพียงพอรับประทานในครอบครัวไม่สามารถต่อยอด ในการนำไปจำหน่ายได้ ตลอดจนผู้เข้าร่วม โครงการส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจน จึงไม่มีรถยนต์ซึ่งเป็นพาหนะบรรทุกพืชผักไปจำหน่ายในสถานที่ที่ทาง โครงการจัดไว้ให้ได้ และส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุก็จะเกิดความลำบากในนำผลผลิตไปจำหน่าย

การอภิปรายการประเมิน ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ มีดังนี้

1. ด้านบริบท เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับมากที่สุดได้ ดังนี้ 1. โครงการ ทำข้างมีรักษ์ ปลูกผักปลอดภัย มุ่งหวังที่จะสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ 2. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลูกผักปลอดภัย เป็นโครงการเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและบรรเทาความเดือดร้อนของ ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ 3. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลูกผักปลอดภัยเป็นโครงการที่ตอบสนองความต้องการ ของประชาชนในพื้นที่ 4. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลูกผักปลอดภัยเป็นโครงการเพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมมีโอกาส ในการเข้าร่วมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และ 5. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลูกผักปลอดภัย สร้างโอกาสให้ประชาชน ผู้เข้าร่วมโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามลำดับ อธิบายได้ว่าโครงการนี้ได้จัดขึ้นเพื่อให้ประชาชน กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ได้มีโอกาสสร้างรายได้ สร้างงาน สร้างอาชีพ เนื่องจากโครงการที่ได้จัดขึ้นมุ่งหวังให้ ผู้เข้าร่วมสามารถสร้างรายได้ได้จากการเข้าร่วมโครงการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ เนื่องจากในพื้นที่ประสบปัญหาความยากจน โครงการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเป็น โครงการที่สามารถทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีโอกาสที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ เพราะได้รับการสนับสนุนจาก โครงการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภา ศรีสว่าง (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตตลิ่งชัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยมากที่สุด 3 ข้อ คือ โครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพ เป็นโครงการเพื่อให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้รับการ ศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพเป็นโครงการเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและ บรรเทาความเดือดร้อนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และโครงการเรียนฟรี เรียนดี เป็นโครงการเพื่อสร้างโอกาสทาง การศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูชน คุณชาติ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกของเทศบาลตำบลไชโย จังหวัดอ่างทอง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ผ่าน CIPP Model พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก เพราะ โรงเรียนบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีการจัดการดูแลที่ดีโดยมีการกำหนด แผนงานโครงการที่ชัดเจนและมีความสอดคล้องต่อการดำเนินโครงการเพื่อเสนอต่อเทศบาลตำบลไชโย โดยมีการ ดำเนินแผนงานในรูปแบบต่างๆ เช่น มีการจัดประชุมทุกๆ เดือนของวันที่ 10 ต้นเดือน และสอดคล้องกับงานวิจัย ของบุษกร เชี่ยวจินดาภานต์ และคณะ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พบว่า การประเมินบริบทของหลักสูตรในภาพรวม อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ให้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านปัจจัยนำเข้า เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับมากที่สุดได้ดังนี้ 1. ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการสนับสนุนทรัพยากร เช่น เมล็ดพันธุ์ผัก ต้นอ่อน วัสดุอุปกรณ์ในการจำหน่าย เป็นต้น จากโครงการ 2. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีบทบาทสำคัญในการดำเนินโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัยให้ประสบผลสำเร็จได้ 3. มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการของเจ้าหน้าที่/บุคลากร อย่างชัดเจน 4. ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการฝึกอบรมและให้ความรู้จากโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในข้อที่ 3 และ ข้อที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากันทั้งสองข้อ จะเห็นได้ว่าประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการสนับสนุนทรัพยากรเต็มที่จากทางโครงการ กล่าวคือ เพียงพอต่อผู้เข้าร่วมโครงการทุกคน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อยอด เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย สร้างรายได้ ตลอดจนสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ตนเองและครัวเรือนได้ โครงการจะขับเคลื่อนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้จัดโครงการ ผู้นำโครงการ และที่สำคัญคือผู้เข้าร่วมโครงการ ต้องมีบทบาทตามหน้าที่ของตนเอง ในส่วนของผู้จัดโครงการนั้น ตลอดจนการกำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจน หากเกิดปัญหาหรือขัดข้องประการใด สามารถที่จะติดต่อสอบถามเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้ง และประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการจะดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพได้จะต้องได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องจากทางโครงการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (เสาวภา ศรีสว่าง.2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตตลิ่งชัน ซึ่งพบว่า มีความเห็นด้วยน้อย คือ ความตั้งใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพมีน้อย แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกมลพัฒน์ จารุสกลพันธ์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการคนละครึ่ง กรณีศึกษา : โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า กลุ่มประชาชนมีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษกร เชี่ยวจินตาทานต์ และคณะ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า การประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในภาพรวม อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ให้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านกระบวนการ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มี 3 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ 1. สิ่งสำคัญในการดำเนินงานตามโครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ทุกคนต้องนำความรู้ที่ได้จากโครงการไปใช้จริง 2. มีการจัดอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความรู้ ความพร้อม ในการนำไปประยุกต์ใช้ในครัวเรือนของตนเอง 3. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัยมีแนวทาง ขั้นตอน ระยะเวลา ในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ชัดเจน และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ มีการติดตามผลการดำเนินงานกับประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการทำข้างมีรัก ปลุกผักปลอดภัย เป็นระยะๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อภิชัย อาจประจันทร.2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในโรงเรียนเมืองพญาแล อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งพบว่า ในด้านกระบวนการ ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานโครงการและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในโรงเรียนเมืองพญาแลในการวางแผนการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูช คุนชาติ

(2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเทศบาลตำบลไชโย จังหวัดอ่างทอง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ผ่าน CIPP Model พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก เพราะมีการจัดการการดำเนินโครงการอย่างมีประสิทธิภาพในด้านการประสานงาน การดำเนินงาน มาตรการที่นำมาใช้แก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออก และระยะเวลาที่ใช้ดำเนินโครงการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษกร เชี่ยวจินตาทานต์ และคณะ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า การประเมินกระบวนการของหลักสูตรในภาพรวม อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ให้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านผลลัพธ์ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ 1. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย สามารถแบ่งเบา/ลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้เข้าร่วมโครงการ 2. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัยทำให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 3. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัยทำให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้น 4. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ทำให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีงาน มีอาชีพ 5. โครงการทำข้างมีรักษ์ ปลุกผักปลอดภัย ทำให้ประชาชนมีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนจากทางโครงการฯ จึงทำให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้เข้าร่วมโครงการได้ ตลอดจนทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (เสาวภา ศรีสว่าง.2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตตลิ่งชัน พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ โครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตตลิ่งชัน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น การติดตาม การตรวจสอบการจัดซื้อหนังสือเรียน เครื่องแบบนักเรียน และอุปกรณ์การเรียน เป็นไปอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน นักเรียนมีความพร้อมจะเรียน เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนหนังสือ อุปกรณ์การเรียน และเครื่องแบบนักเรียนครบทุกคน ทุกคนให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพ และเป็นโครงการที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของชมพู นุช คุณชาติ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเทศบาลตำบลไชโย จังหวัดอ่างทอง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ผ่าน CIPP Model พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก มีมาตรการการควบคุมโรคที่ดี และมีการจัดการที่ดีทำให้มีอัตราการป่วยโรคไข้เลือดออกลดลงจากเดิมเป็นจำนวนมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษกร เชี่ยวจินตาทานต์ และคณะ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า การประเมินผลผลิตในภาพรวมอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ให้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งนี้

1. ด้านบริบท

- ควรเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการให้มากกว่าเดิม เพื่อให้ประชาชนผู้เข้าร่วมในพื้นที่ได้เข้าร่วมโครงการอย่างทั่วถึง

2. ด้านปัจจัยนำเข้า

- ควรเพิ่มผู้ขับเคลื่อนโครงการให้ครบทุกตำบลหรือทุกหมู่บ้าน เนื่องจากจะทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการในแต่ละครัวเรือนมีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น และร่วมแบ่งปันความรู้และช่วยเหลือพึ่งพากันต่อไปในระดับหมู่บ้านระดับตำบล ไปจนถึงระดับอำเภอ

3. ด้านกระบวนการ

- ผู้จัดทำโครงการควรจัดชั่วโมงทบทวนการเรียนรู้ หรือชั่วโมงในการให้คำปรึกษา ร่วมพูดคุยหาทางออกอย่างต่อเนื่อง และลงพื้นที่ติดตาม เยี่ยมเยียนให้กำลังใจกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นประจำและสม่ำเสมอเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมโครงการในการดำเนินการตามโครงการ

4. ด้านผลลัพธ์

- ควรส่งเสริมให้เกิดการร่วมตัวกันให้มากขึ้น เช่น สร้างเป็นเครือข่ายในการดำเนินการ เพื่อที่จะทำให้หมู่บ้านตำบล นั้น มีการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการอื่น ที่จัดว่าเป็นโครงการสำคัญของอำเภออื่นๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกัน

เอกสารอ้างอิง

กมลพัฒน์ จารุสกลพันธ์ (2563), การประเมินผลโครงการคนละครึ่ง กรณีศึกษา : โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 1 และระยะที่ 2, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2567). โครงการสำคัญของกรมการปกครองตามนโยบายของ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย. ค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2567, จาก <http://www.dopa.go.th/>

กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2566). เอกสารรายงานผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการ

พัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) กระทรวงมหาดไทย เดือนตุลาคม พ.ศ.

2566 - มีนาคม พ.ศ. 2567. ค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2567, จาก <http://www.dopa.go.th/>

เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

- ชมพูนุช คุณชาติ. (2565). การประเมินโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเทศบาลตำบลไชโย จังหวัดอ่างทอง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ผ่าน CIPP Model. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุษกร เชี่ยวจินดาภานต์ และคณะ. (2565). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสาร รามคำแหง ฉบับบัณฑิตวิทยาลัย, 5 (2), 17-32.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยรามคำแหง,โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- เสาวภา ศรีสว่าง. (2555). การประเมินโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตตลิ่งชัน, ปรินญาณิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิชัย อาจประจันต์ (2561), การประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในโรงเรียนเมือง พญาแลวิทยา อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ.